

Татјана Суботин-Голубовић

Филозофски факултет, Београд - Србија

ЈОШ ЈЕДАН ПРЕПИС СРПСКЕ СЛУЖБЕ СВ. АХИЛИЈУ

Апстракт: У раду се говори о до сада непознатом препису српске Службе Св. Ахилију, који се налази у минеју за април и мај из 1565. године (рукопис се чува у Националној библиотеци у Бечу).

Кључне речи: Свети Ахилије, служба, Никодим, Никифор.

Култ св. Ахилија, епископа Ларисе у Тесалији, оставио је видан траг у писаном наслеђу средњовековних балканских Словена. Кратко ћемо рећи да су мошти овог светитеља, учесника Првог васељенског сабора у Никеји 325. године, по његовој смрти биле сахрањене у Лариси. Ахилије, родом из Кападокије, био је канонизован заједно са осталим оцима Првог васељенског сабора. Када је цар Самуило освојио Ларису (985/986), пренео је Ахилијеве мошти у своју престоницу у Малој Преспи и положио их у новоподигнутој базилици, коју је посветио управо св. Ахилију. Из доступних извора сазнајемо да је управо та црква била катедрални храм Самуилових Охридске патријаршије.¹ У неком тренутку (не зна се када) Ахилијеве мошти су пренете у манастир у области средњовековних Моравица (бар тако каже предање), око кога се временом развило насеље данас познато као Ариље (настанак овог топонима несумњиво је повезан са Ахилијем); св. Сава је управо овамо сместио седиште Моравичке епископије, у време када је извршена територијална реорганизација српске цркве по стицању аутокефалности.²

Патрон епископалног средишта морао је на посебно свечан начин бити прослављан. Најстарији познати српски препис службе светоме Ахилију сачуван је у празничном минеју Архива САНУ, рукопису бр. 361 за који се са пуно основа сматра да је средином XIII века преписан у скрипторију манастира Студенице.³ Узимајући у обзир укључивање службе Ахилију у састав овог минеја, могло би се претпоставити да је рукопис и био наменски преписан управо за катедрални храм Моравичке епископије. Нешто касније, пронађен је још један препис службе Ахилију у рукопису бр. 19 манастира Крке (трећа или четврта четвртина XIV века), но ту, осим

1 Библиографија о овој теми је обимна, па ћемо навести само неке од најважнијих јединица: Ј.Ферлуга, *Време подизања цркве св. Ахилеја на Прести*, Зборник за ликовне уметности Матице српске 2 (1966) 3–7; N. K. Moutsopoulos, *Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΧΙΛΑΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΕΣΠΑ*, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1999.

2 С. Ђирковић, *Православна српска црква у средњовековној српској држави*, Споменица о 750-годишњици аутокефалности, Београд 1969, 39; М. Јанковић, *Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку*, Београд 1985, 26, 32, 157; Д. Војводић, *Зидно сликарство цркве Светог Ахилија у Ариљу*, Београд 2005 (са старијом литературом).

3 Т. Суботин – Голубовић, *Култ светог Ахилија Лариског*, Зборник радова Византолошког института 26 (1987) 21–33 (са издањем текста службе по овом рукопису).

текстолошких, постоје и значајне структурне разлике.⁴ Још један, трећи препис службе, пронађен је у рукописној збирци манастира св. Катарине на Синају.⁵ Овим открићем још су више обогачена наша знања о текстуалној подлози Ахилијевог култа у јужнословенској средини. У синајску службу додат је спомен прослављања овога култа у бугарској средини те је то подстакло К. Иванову да опрезно изрази мишљење да је један канон (у коме се тај елемент појавио) дело бугарског аутора. У том тренутку још није била у довољној мери позната грчка химнографска традиција овога култа, но сада је већ поуздано утврђено да је аутор спорног канона Јосиф Химнограф. Јосиф је средином IX века саставио два канона Ахилију Лариском.⁶

У рукопису бр. 230 хиландарске збирке сачувана је још једна служба овом светитељу.⁷ Рукопис је преписан у првој четвртини XV века, и по своме садржају то је служабни минеј за месец мај; њему припада и фрагмент од 5 листова, који у хиландарској збирци има посебну сигнатуру (665). Но, за разлику од претходно споменутих служби, које су преузете из византијске химнографске традиције, ова служба је оригинално дело старе српске литургијске књижевности. Службу је открила К. Иванова и посветила јој неколико својих радова.⁸ У канону ове службе сачуван је акростих који сведочи о томе да је њен састављач био Србин; уз акростих је додато и његово име, па тако знамо да се звао Никодим. Ко је био тај загонетни Никодим? К. Иванова је обазриво претпоставила да би то могао бити поп Никодим, оснивач манастира Тисман и Водице, но да то питање и даље треба сматрати отвореним.⁹ У сваком случају, делимо њено мишљење да аутора службе треба тражити међу српским писцима из XIV (највероватније из последње четвртине тога столећа) и прве половине XV века.

Истога дана (15. маја) прославља се и успомена преподобног оца Пахомија. Никодимова служба је састављена у складу са правилима Јерусалимског типика; састоји се од мале и велике вечерње и јутрења. Мала вечерња садржи стихире, славу и стиховне стихире само Ахилију; велика вечерња, као и јутрење, садрже и службу Пахомију, те су тако ове две службе укрштене.

У Никодимовој служби Ахилије је претрпео трансформацију, па је од светитеља који је мирно умро постао свештеномученик. К. Иванова сматра да је таква трансформација могућа, но нама није познат други такав случај. Надоградња лика једног светитеља, наравно, могућа је, но на овакву потпуну и радикалну измену карактера светости нисмо раније наилазили.¹⁰

4 Т. Суботин – Голубовић, *Нова служба св. Ахилију Лариском*, Зборник радова Византолошког института 27-28 (1989) 159 – 174.

5 К. Иванова, *Служба на св. Ахил Лариски (Преспански) от синайския празничен минеј No 25*, *Palaeobulgarica* XV/4 (1991) 11-22.

6 О грчкој химнографској књижевности везаној за овај култ: Т. Суботин-Голубовић, *Словенски претписи службе св. Ахилију и њихови грчки узор*, у: Свети Ахилије у Ариљу. Историја, уметност. Зборник радова са научног скупа одржаног 25 - 28. маја 1996, Београд 2002, 29-34; D. Sofianos, *О АΓΙΟΣ ΑΧΙΛΛΙΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ*, *ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΛΛΙΝΙΚΑ*, т. III (1990).

7 Д. Богдановић, *Каталог ћирилских рукописа манастира Хиландара*, Београд 1978, 114.

8 *Неизвестна српска служба за св. Ахил Лариски (Преспански)*, Старобългарска литература 31 (1999); *Възпявам те, отче Ахилие, на архиереите украса*. Археографски прилози 24 (2002) 143-176.

9 *Неизвестна српска служба*, 39.

10 Нећемо се овом приликом упуштати у полемику, но морамо споменути један свој стари рад, у коме смо претпоставили постојање другог светитеља – мученика сличнога имена. Наравно,

Радећи у Националној библиотеци у Бечу сасвим смо неочекивано наишли на још један препис Никодимове службе Ахилију. Препис је сачуван у сразмерно позном препису из 1565. године, минеју за месеце април и мај (cod. slav 12*); налази се на листовима 159 verso – 172 recto.¹¹ Рукопис је у Ариљу преписао монах Никифор, при игуману Висариону. Исти писар преписао је још најмање два минеја, који данас припадају рукописној збирци Пећке патријаршије: бр. 34 – службени минеј за март (из 1565/70), 40 – минеј за јун (1568).¹² Преписивање Никодимове службе у ариљском скрипторију недвосмислено сведочи о томе да је управо она била у текућој употреби. Што се међусобног односа двају преписа, хиландарског и бечког, тиче – они су у структурном погледу идентични; постоје извесне мање разлике које се пре могу сматрати писарским омашкама или пропустима, а не озбиљним текстолошким "разнотченијима". Но, скрећемо пажњу да се у бечком препису ове службе не појављује име њеног аутора – Никодима. Ова чињеница ствара недоумице око ауторства службе, јер ни у хиландарском препису Никодимово име није уграђено у акростих, него је дописано после акростиха. Изостављање Никодимовог имена је тим пре чудно што се то догодило у препису који је начињен у Ариљском манастиру.

У додатку доносимо текст *службе светоме Ахилију према бечком рукопису*. Све су скраћенице разрешене, наредна слова су спуштена у основни ред. Приликом приређивања издања држали смо се следећих принципа: скраћенице са титлом разрешавали смо у округлим заградама; скраћенице без титли разрешавали смо у угластим заградама; задржали смо стару интерпункцију; властита имена пишу се великим словом. Изостављају се делови службе Пахомију, но увек је означено

реч је само о хипотези, али сматрамо да је не треба олако одбацити. Упор.: Т.Суботин-Голубовић, *Ахилије – Архилије, или о мешању култова*, у: Богородица Градачака у историји српског народа, Чачак 1993, 37-46.

К. Иванова се, у своме већ више пута цитираном раду *Неизвестна србска служба(...)*, а нарочито у напомени 47, осврће на наше мишљење да је Никодим за своју службу Ахилију користио нама данас непознати византијски извор о мученику *Архилију* и локалну усмену традицију приликом састављања службе, при чему облику имена *Ахил* (који она користи) супротставља облик *Ахилије*, ми у својим разматрањима претпостављамо да се ради о мученику *Архилију*, не *Ахилију*, те се овде вероватно поткрала штампарска грешка. Сматрамо да се мученик звао *Архилије* и образлажемо тај став, узимајући у обзир и појаву гласа **р** у његовом имену, за коју нема никаквог фонетског објашњења. Уз то, у свим средњовековним српским текстовима забележен је облик имена *Ахилије*, а не *Ахил* (тако код К. Иванове). Као потврда појаве мешања култова светаца различитих типова светости, али истог или сличног имена, може да послужи св. Петка (Параскева); 14. октобра прославља се успомена преподобне Петке Трновске, но на месту њене службе појављује се понекад служба мученици Петки. У календару источне цркве постојале су две мученице Петке – иконијска и римска.

Скрећемо пажњу и на податке које нам стављају на увид историчари, а који се односе на чињеницу да се у дубровачким споменицима почетком XV века помиње караванска станица уз манастир (ad loco vocatum Archilia in Moraviza). Упор.: С. Ћирковић, *Ариљски крај у светлости дубровачких извора*, у: Свети Ахилије у Ариљу, 3; у истом зборнику такође и М. Благојевић, *Жупа Моравица и земља Моравице*, 14 – 15 (где су наведени подаци према Љ. Стојановић, *Стари српски родослови и летописи*, Сремски Карловци 1927).

11 G. Birkfellner, *Glagolitsche und kyrillische Handschriften in Österreich*, Wien 1975, 305-306 (редни број описа II/127).

12 Љ. Васиљев, *Ариљски преписивачки центар и култ светог Ахилија код Срба*, Научни састанак слависта у Вукове дане. Реферати и саопштења 14/1, Београд 1985, 165-175; иста, *Трагом писане речи до ариљских преписивача*, у: Свети Ахилије у Ариљу, 25-28.

нихово место. У критичком апарату забележене су разлике према хиландарском препису ове службе.

М(е)с(е)ца тогo ·еі· с(ве)т(а)го с(ве)щенном(оу)ч(е)н(и)ка Яхїїа · иж(е) въ Трївалех(ь) ѿбїенѸ вѣры рад(и) и исповѣданїа · и пр(ѣ)п(о)д(о)б'наго о(ть)ца н(а)шего Пахомїа,

веч(ерь), на малѣи веч(е)р'ни,

ст(и)х(и)ры с(ве)т(о)мѸ Яхїїю, гл(а)с(ь) ·а·, пѡд(обьнѹ) · н(е)б(е)сным(ь) чином(ь)·

Мысльнїк доброты съматрак · мысльным(ь) чином(ь) съвьѡпакнїа достигль еси · идѣж(е) пр(ѣ)д'стоиши обагренїем(ь) крѡвы твоєк свѣт'ло оукрашень · свѣтом(ь) троичским(ь) облистает се с(ве)щен'не Яхїїе · архїереем(ь) оудобренїе и м(оу)ч(е)н(и)ком(ь) вес(е)лїе ·

Крѡвнїи стрѡами, иж(е) Х(ри)с(т)а рад(и) излїанною · прѣвбагрїль еси одѣждѸ с(ве)щенїа · съ нкюже въ славѣ троици прѣд'стоиши обагренїем(ь) крѡвы твоєк свѣтло оукрашень · свѣтл(ь)м(ь) троич(ь)ским(ь) облистает се с(ве)щенне Яхїїе · архїереем(ь) оудобренїе и м(оу)ч(е)н(и)ком(ь) вес(е)лїе ·

Красны ногы мирь бл(а)говѣстѡющих(ь) слышаль еси · и рев'ностїю д(оу)ха въперив си д(оу)шѸ пр(ѣ)п(о)д(о)б'не¹³ · словѸ Б(о)жїю проповѣдникъ топ'ль показа се · іако с(ве)т(и)тель прѣмоудрѣ¹⁴, и ап(о)с(т)ол(ь)м(ь) єдинон'равнѹ · въкѡпѣ же и м(оу)ч(е)н(и)ком(ь) вес(е)лїе и похвала ·

слав(а) гл(а)с(ь) ·в·

Мысльннаго сл(ь)нца Х(ри)с(т)а Б(о)г(а) н(а)шего · лѡча златозарна въсїаль еси с(ве)щен'неиши в(ть)че · темже Ѡ встока къ запад(ь)м(ь) вблїсталь еси · и соущїих(ь) въ т'мѣ невѣд(ѣ)нїа, вѡзаришь еси свѣтл(ь)мъ в(о)горазѡмїа · банкю пакубы тїа очисти и с(ь)ны д(ь)невы показавъ · темже сышдѡше с(е) иже тобою прос(ве)щен'нїи · м(о)лѡвнѡ пѣс(нь) въз'силающе зовем[ь] · не прѣзры слад'чаиши в(ть)че застѡпникїем(ь) · их'же прѣжде крѡвїю свою прїтежалъ еси · Х(ри)с(т)Ѹ люди съврьшенїе · нь іако м(оу)ч(е)н(и)къ и с(ве)т(и)тель съ дръзновенїем(ь) Х(ри)с(т)Ѹ пр(ѣ)д'стоѣ · м(о)лы избавити с(е) рабом(ь) ти

н(ь)нѡш'наго вѡв'стоанїа · и въ жїз'ны нетлѣн'неи с тоб(о)ю оуладчити нетлѣнїа¹⁵ ·

и н(ь)н(ѡ) праз(д)ник(оу) ·

на ст(и)х(о)вне, ст(и)х(и)ры, гл(а)с(ь) ·в· пѡд(обьнѹ), двѡмѣ ѿфра ·

Дѡмъ троици прѣоукрашень д(оу)шѸ свою съдѣлалъ еси бл(а)ж(е)нне · въ нкюже въселив' се Ѡ(ь)ць съ с(ь)нѡмъ и д(оу)хѡм[ь] · чюд(е)сы мирь вѡзарающа показа те пр(ѣ)п(о)д(о)б'не ·

Источникъ мѡра излїваеши¹⁶ рабѡм[ь] своим[ь] · им'же чюд(е)сѡмъ плоды обьемлют[ь] вес(е)лїе с(е) · слава Х(ри)с(т)Ѹ зовѡще єдиномѸ добрым[ь] винов'на, и податѣла бл(а)гым[ь] ·

Вѡню бл(а)гоуханїа д(оу)хов'наго ракою мѡщїи твоих[ь] исплнїив'ше рабы твоє зовем[ь] · рад(о)уи се в(ть)че Яхїїе прѣмоудре ·

слав(а) и н(ь)н(ѡ) таже ·

Жїзнь из' мрѣтвых[ь] оуладчив'ше встанїем[ь] с(ь)на твоего прѣрадован'наа · тем[ь] ти іако бл(а)гым(ь) винов'нѡмъ вес(е)лїе с(е) зовем[ь] · рад(о)уи се д(ѣ)во

13 Х прѣмѡдре

14 Х пр[ѣ]под[о]б'нѹ

15 Х прѣдстоанїа

16 Х обьм'но изливашїи

агг(е)лѡмъ славнок оукрашеніе ·

на вѣлицѣи веч(е)р'ны, вл(а)ж(е)нь моуж[ь], на Г(оспод)и въз'вах[ь] ·

ст(и)х(и)ры, гл(а)с(ь) · д·, пѡд(обьнъ), іако дов'ла ·

С(ве)щеніа одѣждею, крѣв'ними стрѣлами ѡбагрен'ною · с(ве)щен'нолѣпно
ѡдѣав' се прѣмоудре Ахїліе · въ выш'них[ь] свѣт'ло вес(е)ле се лыкѣши · іако
с(вети)т(е)ль прѣизред'нь · іако пастирь прѣоукрашень · ꙗко м(оу)ч(е)никъ
свѣтлонос(ь)нь · іако воинъ неповѣдим[ь] 8 Х(ри)с(т)а Б(ог)а¹⁷ ·

Мѹрѡм[ь] помазав' се мыслѣнїим[ь], мѹра стрѣи изливаеши¹⁸ вѣр'ным[ь] · и
чюд(е)сь рѣкы истачаеши вл(а)ж(е)нне · имыже іако рызою вес(е)ліа паст'вѣ свою
одѣваеши · іако агг(е)лѡмъ съвѣд'никъ · іако ап(о)с(то)лѡмъ рав'ночст'нь · іако
троици побор'никъ, іако д(оу)хѡмъ вѣмѣстилище прѣоукрашен'но Ахїліе ·

Въ выш'них[ь] свѣт'ло вес(е)ле с(е), трисл(ь)нч'нїим[ь] свѣтом[ь] ѡзараем[ь]
чюд(е)сы мирѡ кон'це ѡзараеши · свѣтолитїа ѡбластиїем[ь] · іак(о) свѣтил'никъ
всесвѣтлїиши · іако заблѣдашим[ь] ѡбратител[ь] · іак(о) соудїим[ь] въ невѣд(ѣ)нїа
мрацѣ прос(ве)щеніе · іако скр'ѣщим[ь] оутѣшеніе ·

(стихире Пахомију, глас шести)

слава гл(а)сѣ · ѡ ·

Въ надрѣх[ь] о(тѣ)цѡ пр(и)сносоудцаго с(ы)на и слово · ꙗко трѣба
златогл(а)снаа мирѡ кон'цем[ь] въз'вѣстия еси · и животвор'наго д(оу)ха ѿ о(тѣ)ца
исхожденіе, вел(е)гл(а)сно оуѣснїа еси · посрамил еси Аріева хоулаа прѣданїа · съ
ним[ь]же коуп'но и¹⁹ Македонїа дѡхобор'ца низложили еси · и²⁰ ꙗко пращею словеса
своими, пагубїе вѣкы ѡгналь еси · тем[ь]же н(ы)нѣ праздниколюбне²¹ съвършающе
в'се с(ве)щен'нѡю ти памет[ь] · м(о)ли се прилѣж'но зовѣще · не ѡслабѣи м(о)ле се
ѡ чедѣх[ь] своих[ь] · их'же трѣды и подвигы проводил²² еси, къ ѡновлєнїю жиз'ны ·
нь іако имы дръзновенїе къ Б(ог)ѡмъ егож[е] възлюбил еси · м(о)ли се²³ съхранити с(е)
стадѡ твоємъ прѣвл(а)ж(е)нне Ахїліе · съпротивних[ь] еретикъ ѡб'стоанїа · и дѣснаго
оулашчїи въ д[ь]нь соуд'нїи прѣд'стоанїа ·

и н(ы)нѣ, праз(д)никоу, въз'вах[ь], прок[имень] д(ь)невы ·

Прѣмоудрос(ти) Соломон(а) · Памет[ь] правед'никѡ съ похвалою (...)

Прѣмоуд'рос(ти) Соломон(а) · ѿ оустъ правед'наго капак(тѣ) прѣмоудрос(тѣ)

(...)

Прѣмоудрости Соломон(а) · Похваляемъ правед'никѡ въз'вѣселет'се людіе (...)

Въ литїю ст[и]х[и]ры гл(а)с(ь) · а ·

Свѣт'лїих[ь] подвигъ вес(е)ліа, свѣтоносїи наста д(ь)нь · пр[и]д[е]те людіе
свѣт'ло въз'вѣселим[ь] се · н(и)нѣ лыкѣють агг(е)лы и с(ве)тѣи въ славѣ рад(о)чѹт'
се · Ахїліа прѣмоуд'раго вѣн'ценос(ь)ца посрѣд[ѣ] д(ь)ньс(ь) видеюще · и рызѡ крѣвїю
ѡбагрен'нѡ носеща · юже за Х[ри]с(т)а изліан'ною · доврїим' во подвигом[ь] подвижа
се и теченїе съвърши · и н(ы)нѣ съ дръзновенїем[ь] м(о)лит' се сп(а)сти²⁴ се нам[ь] ·

ѿ о(тѣ)ца прѣжде вѣкъ въз'вѣщаго слова · и въ послѣд'наа лѣта вѣсѣменѣ

17 Х радоує се оу Х(рист)а Б(ог)а

18 Х строує изливает

19 Х испуштено

20 Х испуштено

21 Х празнолюбивѣ

22 Х породилъ

23 Х испуштено

24 Х молит' се ѡ юже сп(а)сти

Ѡ Д(ѣ)вы рожден'наго · кр(ь)сть и сьмрьть плътїю прѣтрыпѣв'ша волкю ·
рав'ноч(ь)ст(ь)на о(ть)цѸ ясно проповѣдалъ еси мирови · и д(оу)хѸ пр(и)сносоущ'нок и
еже Ѡ о(ть)ца исхожденїе · велѣгл(а)с(ь)но оуяснилъ еси · тем[ь] низложилъ еси
Яріева соуемоударна оученїа · и Македонїа дѸхобор'ца оумовѣд'наа попраля еси
повелѣнїа · цр(ь)квы явил' се еси стльпъ, и непоколѣбимо оутвржденїе · и н(ы)на на
н(е)в(е)сѣх(ь) троици прѣд'стоиши съ дръзновенїем[ь] · еюже православ'но
проп(о)вѣдалъ еси · и м(о)лиши се ѡ творещих[ь] всес(ве)щен'нѸ ти памѣт[ь] ·

Рев'ностїю д(оу)ха распалив' си желанїе · и на н(е)во текѸщю вьсѣд[ь]
колѣсницѸ добродетелки · вьзидѣ и вьзвиси се къ свѣтѸ незаходимомѸ · Ѡ ноужде
прос(ве)щъ се обым'но свѣтом[ь] разѸма · и лѸчами облисталь еси вьселкн'нѣи кон'це ·
вьсїаль еси яко сл(ь)нце соущїим[ь] въ т'мѣ невѣд[ѣ]нїа · сл(ь)нца мысл'наго
вьзвѣщае Х(ри)с(т)а Ѡ Д(ѣ)вы вьсїав'шаго · тѣм'же яко Х(ри)с(т)ова пастира и
оучителя · дос(то)хваал'но вьспѣваем[ь] те · и раѸ мѡщїи твоих[ь] вб'стоюще
зовем[ь] · не прѣзры стадо свое ѡ(ть)ч(е) Яхїїе ·

еже волѣз'нми стежаль еси · и ч(ь)ст(ь)ною си крвьїю · нъ оуцѣдрыхъ сп(а)си
нас(ь) Ѡ навѣта против'наго ·

(Пахомију стихира петого гласа.)

слав(а), гл(а)с(ь) · г·

Яп(о)с(то)льским[ь] прѣданїем[ь] извѣст'нь хранитель былъ еси ·
пр[ѣ]п[о]д[о]в'не ѡ(ть)ч(е), их'же въ кон'цех[ь] вьселкн'нїе велѣгл(а)с(ь)но оуяснилъ еси ·
низложилъ еси в'сєпагоубнѸ л(ь)с(т')ъ, погасилъ еси своими оученїи нечьстїа
вьзвѣсив'ши се пламень · и православіа рызою цр(ь)квы Х(ри)с(т)овѸ одѣаль еси · за
нюже и до крѣе пострада[а]въ, яко м(оу)ч(е)никъ непобѣдим[ь] · тем[ь]же на
н(е)всѣх[ь] вбръте мьздѸ трѸшам[ь] своим[ь] · и н(ы)на въ выш'них[ь] вєс(е)лиши
се · съ ликостоянїи агг(е)ль н(е)в(е)сных[ь] · свѣтлїтїем[ь] озаракм[ь] трисл(ь)нч'наго
свѣта · нъ яко имы дръзновенїе къ Х(ри)с(т)Ѹ Б(ог)Ѹ н(а)шемѸ · не прѣзры рабы свое
въ вѣдѣ погыбающих[ь] · избави овс'стоянїа православ'нїе люди · и вѣч'наго исхыти
м(оу)ч(е)нїа м(о)л(и)твами с(и) ·

и н(ы)н(а) праз(д)никоу, на ст(и)х(о)вно, ст(и)х(и)ры гл(а)с(ь) · а· под(обьнь) ·
прѣхлал(ни) (!) м(оу)ч(е)н'ци (!) ·

Яхїїе всехвалѣ · ар'хїерешм[ь] бл(а)го оукрашенїе · м(оу)ч(е)н'кѡм[ь]
слав'нок вєс(е)лїе · прор(о)кѡм[ь] и правед'ным[ь] свѣт'лоє радованїе · цр(ь)квы
степень недвижимїи · православіи[ь] людїи оутв[ь]ржденїе · пр[ѣ]п[о]д[о]в'ним[ь]
единокров'не и сьжителю · с(ве)щен'ном(оу)ч(е)н'кѡм[ь] оукрашенїе и похвала ·

Яхїїе прѣмоудрѣ, цр(ь)квы вѣн'ць неоувѣдаемїи · православіа бездна
гльбочаиша · ієв(аг)г(е)лїа Х(ри)с(т)ова проп(о)вѣд'никъ топлѣиши · мѹра строук
излїанїе · исцѣлкнїим[ь] поучина неичрпаема · источ'никъ чюд[е]сем[ь] слад'чаниши ·
с(ве)щен'ном(оу)ч(е)ником[ь] оукрашенїе и похвал(а) ·

Яхїїе доблєств'не, прѣмоуд(ь)рости скровище неѡкрадомо · пощенїа правило
извѣст'нѣише · ор'ганъ д(оу)хѸ слад'когласнїи · цѣв'нице словѸ разѸм'наа ·
в(о)гословїю²⁵ высота неоудовь постиж[и]маа · гльбина сьмренїа неизреч(е)н'на ·
с(ве)щен'ном(оу)ч(е)н(и)ком[ь] оукрашенїе и похвал(а) ·

слав(а), гл(а)с(ь) · е·

Єв(аг)г(е)л'скы гл(а)с(ь) оуслишаль еси прилеж'но²⁶ пр[ѣ]п[о]д[о]в'не, ѡ(ть)ч(е) ·
не любите миръ и яже въ мирѣ · тем[ь]же вса ни въ чтоже вьмѣнилъ еси, да

25 Х в(о)гословїа

26 Х обрнути ред речи: прилѣжно оуслишаль еси

Х(ри)с(т)а приѡбръщеши · и быс(ть) пастирь и оучитель, Х(ри)с(то)вѣ цр(ь)квы · въ кон'цех[ь] въз'вѣстия еси спас(а) мирꙋ Х(ри)с(т)а Б(ог)а · къ нкмѡже привѣль еси езыкы ѿ т'мы невѣд[ѣ]нїа · мрѣжею словесъ твоих[ь] оꙋловакнїе · и н(ы)нѣ на н(е)вес(ѣ)х[ь] вес(е)лиши с(е) радостїю неиз'гла(го)лан'ною · идѣж[е] съ више нас(ь) назираеши · и ч(ь)ст(ь)нꙋю ракъ твою ѡб'стоещих[ь] · нь іако имы неѡписан'ное дръзновеїе, неѡскѡдѣи м(о)ле ѡ равѣх[ь] своих[ь] · деснаго полꙋчити въ д(ь)нь соꙋд[ь]нїи прѣд[ь]стоанїа ·

и н(ы)нѣ, праз(д)никоꙋ, троп(арь) гл(ась) · в ·

Паче кст(ь)ства еже на земли трѡды и под'визы твои · и паче оꙋма іаж[е] на²⁷ н(е)вес(ѣ)х[ь] възданїа · іаж[е] око виде и оꙋхо слыша исправакнїа твоя · и іаже на с[ь]рдьц[е] не възидѣ чл(овѣ)кꙋ твоя въз'мьздїа · іако агт(е)ль на земли подвижа се · и іако херꙋвїим[ь] на н(е)вес(ѣ)х[ь] приет[ь] · тем[ь]же с(ве)т(ите)лю в'сєв[а]ж[е]не Яхїїе · іако с(ве)т(ите)ль и м(о)ч(е)никъ м(о)лы м(о)лим' се сп(а)сти с(е) д(о)ꙋшам[ь] н[а]шим[ь] ·

(Други тропар, Пахомију осмога гласа.)

На (о)ꙋтрьны, по · а · кад(измѣ), сѣд(альнь) гл(а)с(ь) · а ·, под(обьнь), гроб(ь) твои ·

Егож[е] пач(е) сєвѣ въз'любия еси жиз'нодав'ца Х(ри)с(т)а · кон'цем[ь] мирꙋ въз'вѣстия еси, чл(овѣ)кѡм[ь] сп(а)сителя · сп(а)сенїе мирꙋ источив'ша ѿ ребрь жизнодателных[ь] · тем[ь]же и кровь свою слова ради изліалъ еси вл(а)ж(е)нне · и вѣн'цем[ь] ѿ тог(о) оꙋведе с(е) іако неѡвѣдим[ь] ·

слав(а) и н(ы)нѣ бо(городичьнь) ·

Сп(а)сенїе мирꙋ прозєвѣла еси Б(огороди)це Марїе · съпр(и)сносоꙋщ'нок ѡ(ть)цꙋ слово и д(о)ꙋхꙋ · питала еси млѣкѡм[ь] неискꙋсоврач'наа · манїем[ь] тварь высѣ питающаго · егож[е] м(о)лы сп(а)сти вѣр'но поющих[ь] те ·

по · в · кад(измѣ), сѣд(альнь) гл(а)с(ь) · е ·, под(обьнь), съвєзнач(е)л'ное ·

Мирови ѡгласилъ еси кон'це · сп(а)с(о)снїим проповѣданїем[ь] єꙋ(а)г(е)л'скаго слова · съвєзначел'на о(ть)цꙋ вел(е)гл(а)сно извѣстия еси с(ы)на · ѡ(ть)цꙋ же и с(ы)нꙋ рав'ноч(ь)ст(ь)нїи исповѣдалъ еси д(о)ꙋхꙋ · єдинем[ь] свѣтѡм[ь] трисл(ь)нч'ным[ь] ѡзаришь еси мысли вѣр'ных[ь] · им'же и нас(ь) просвѣти поющих[ь] те ѡ(ть)че, с(ве)щен'нейши ·

слав(а) и н(ы)нѣ · бо(городичьнь) ·

Съвєзначел'наго ѡ(ть)цꙋ слова и д(о)ꙋхꙋ · вєсѣмен'но родила еси паче оꙋма и слова · оꙋдивила еси в'сꙋ тварь непостижнїимъ рожденїем[ь] · пач(е) сл(ь)нца просвѣтила еси земл'норꙋд'них[ь] соꙋщество · тем[ь]же агт(е)лѡм[ь] чины рад(о)ꙋюще с(е) зовѣтъ · рад(о)ꙋи се д(ѣ)во прѣрадован'наа ·

по полїелеꙋ, сѣд(альнь) гл(а)с(ь) · д · оꙋдиви ·

Лицїи вѣр'ных[ь] по дос(т)оанїю съшѣд[ш]е с(е) д(ь)нь(сь) · пѣс(ь)н'ми воспѣвающе, пѡд(о)бнослов'не р'цем[ь] · пастирем[ь] оꙋкрашенїе Яхїїе прѣмоꙋдре · въ выш'них[ь] свѣт'ло вес(е)ле се оꙋ прѣстола всєх[ь] ц(а)ра · ѡзари мысли поющих' те вѣр'но · и жизнь испроси полꙋчити н(е)б(е)снꙋю · слава Х(ри)с(т)ꙋ зовѣщих[ь] непрѣстан'ними гл(а)сы · свѣтил'никъ свѣта ѡзарив'шаго те, соꙋщим[ь] въ т'мѣ невѣд[ѣ]нїа · свѣтѡм[ь] свѣтъ въз'вѣщающа · иж[е] прѣжде вѣкъ съпр(и)сносоꙋщ'нок ѿ о(ть)ца слово ·

слав(а) и н(ы)нѣ · бо(городичьнь) ·

Хвалѣт' те агт(е)лѡм[ь] воин'ства · поют' те вса чиновачелїа

всплѣтъ ныхъ[ь] · лицїи зем'лнорѡд'нихъ[ь] въспѣвають' те д(ѣ)во · възвѣщаютъ
те сп(а)сенїа винов'нѡ ѡтрок(о)вице Марїе · им'же носила еси ѡцѣщенїе мирѡ ·
Х(ри)с(т)а єдинорѡд'ног ѡзаренїе о(тъ)чек · тем[ь]же винѡ величаем[ь] · ꙗко
м(а)т(е)рь и д(ѣ)вѡ пр(и)сно бл(аго)с(лове)нѡю ·

таж[е], ан'тїфѡн(ь), · а · д(роу)гаго глас(а), прок(имень) гл(а)с(а) · а · чьст(ь)на
прѣд Г(о)с(по)до(м)ь, с[ти]х[ь], что въздамы · ѡеу(аг)г(е)лїе, по · н · ѡал'мѣ,
ст(и)х(и)ра, гл(а)с(а) · с ·

Д(ь)ньс(ь) православ'нихъ[ь] сьстоїаїа, свѣтло т[ь]ржествѡюще · памет(ь)
вѣнав'лаем[ь] с(вє)щєн'ноначел'ника и пастира · Х(ри)с(то)ва проповѣдника и
м(оу)ч(є)н(и)ка · иж[е] слова ради сп(асо)носнаго крѡвь свою излїав'ша · и н(ы)на сь
дрзновенїем[ь] м(о)лит' се ѡ еже сп(а)сти се нам[ь] ·

канѡн(а) · г ·, праз(д)никоу на · а ·, и с(вє)т(о)мѡ Пахомию на · а ·, и
с(вє)т(о)мѡ же Ахїлію на · с ·

(Канон Пахомију, прѡа песма.)

Канѡн(ь) с(вє)т(о)мѡ Ахїлію, ємѡже краєгранес(їе), пою те ѡ(тъ)че Ахїліе
архїерєвм[ь] ѡкрашенїе · гл(а)с(а) · а ·

їр'мос(ь) · Х(ри)с(тъ) раждает се слави ·

Пр(и)сносоущїи слави селкнїа, лѣкостѡателѡ свѣт'ла въсприєше те дос(то)инно
· и свѣтѡлитїем[ь] незаходимаго свѣта пр(и)сно ѡзарає се · просвѣти мыслы наше
мѡглоу стр(а)стен помраченїе · дос(то)инно пѣти твоѡ исправкнїа ѡ(тъ)че Ахїліе ·

Оуста Х(ри)с(то)ва жиж'нѡдател'на · ꙗсно оуслишашь еси зѡвѡща · жежде
воодъ живѡдател'нихъ[ь] · да гред[е]тъ къ мнє и пїєтъ весьмрѣтїа источникъ · єгож[е]
вѣр'но насладив' се прѣмоуд[ь]ре · животоч'нїе стрѡкѡ обыв'но мирѡ излїалъ еси ·

юже ѡ(тъ)ца прѣжде вѣкъ ськрѡвен'нѡю таинѡ · и въ послѣд'нїа лѣта
ꙗвльшѡ се мирови · Х(ри)с(т)а в(о)жїє сл(о)во и в(о)жїє ѡзаренїе · въселкнїе
кон'цем[ь] ꙗсно проповѣдалъ еси · и въ т'мѣ и сѣны д(оу)ше ꙗгоуѡв'нїе лѣсты
сѡдръжимим[ь] · ꙗко сл(ь)н(ь)це облысталъ еси ·

ѡ(городичьнь)

Тєѣѣ двєрь сл(ь)н(ь)ца правед'наго · сѣн'но пишѡущє прор(о)ци, гаданїем[ь]
провѣзвѣстише · из нєже всїа мирови сьвєзначєлног о(тъ)цѡ слово · и радости
прѣвѣч'нєи мирѡ хоод(а)таицѡ в(о)голѣп'но Б(о)городицє сѡдѣла те ·

кадавас(їа) праз(д)никоу ·

(Канон Пахомију, трєѡа песма.)

инь їрмос(ь) · Прѡвѡвѣч'номѡ ·

Єгож[е] сп(а)с(о)нос(ь)ног мирѡ сьнитїе · д(оу)хѡм(ь) прор(о)ци
прѣдвѣз'гласише · иж[е] ѡ(тъ)ца прѣжде вѣкъ въсїавшаго · и въ послѣд'нїа ѡ
д(ѣ)вы ꙗвльшаго се без'сѣмен'но · кон'цем[ь] мирѡ ꙗко трѡѡ златогласна въз'грѣмєль
єси ·

О(тъ)цѡ сьпр(и)сносоущїа проп(о)вѣдалъ еси слово · посрамилъ еси Арієѡ
соуємоудрѣна велєнїа · тварєм[ь] твор'ца безѡминѣ прилагающа · в(о)гослѡвїа

рызоу сьвише оукрашенною · цр(ь)кѡв'є слав'нє ѡдѣлѡ еси Ахїліе ·

Чрьтогъ славы нетлѣннїе въ вѣкы наслаждати се · желанїе добротї оума
възвєсилъ еси, и добродєтелы желанїем[ь] · вѣмѣстилище д(оу)хѡ красно сѡдѣла се ·

ѡ(городичьнь)

Єдиногѡ ѡ троїцє Х(ри)с(т)а жиж'нѡдателѡ · плѣтїю родила еси на ѡновлєнїе
чл(о)вѣкѡм(ь) и радѡс(тъ) мирѡ всїала еси ѡтрок(о)вице Марїе · єдинорѡд'наго
о(тъ)цѡ слова · нетлѣн'но прѣжде вѣкъ ѡ(тъ)ца въсїав'ша ·

(Кондак, икос и седалєн Пахомију.)

др҃г(и) гл(а)с(ь) тажде ·

Премоудрости рачитель н(е)в(е)сении и раз҃ма скровище неисчрпаемо ·
в(о)годьхновем'не показа се ꙗхїліе · всїаа еси мирови ꙗко свѣзда мнѡг(о)зар'наа²⁸ ·
прогнаа еси льсты мракъ²⁹ всегоубител'ни · и громогл(а)сным(ь) езыкѡм[ь] твоим[ь]
всєакиіе³⁰ сп(а)с(о)с(о)наа въз'грѣмѣлеси прѣданїа · е҃(а)г(е)л'скими животоч'ними
стр҃дами · жеждѹще҃ люди обыв'но напоил еси · темже съшѣд(ь)ше с(е) выпїем[ь] ти
· ѡ(т)че прѣпод(о)вне м(о)ли Х(ри)с(т)а Б(о)га · грѣхѡм[ь] вставакїе подати
ч'тѹщим[ь] съ любовїю³¹ ·

сл(а)ва и н(ы)н(ѡ) бо(городичнь) ·

Жиз'нь нетлѣн'нѡ всїаа еси мир҃ (...)

(Канон Пахомију, четврта песма.)

инь ірмос(ь) · Жьз'ль ис кор(ене) ·

ѿдама дрѣв'наго обновакїю сыждителя · нетлѣн'но ѡ(т)ца прѣжде вѣкѣ
всїав'ша · вел(е)гл(а)сно прѣмоудре възвѣстил еси · и д(о)҃хъ сыпр(и)сносо҃щ'на и
съкс(т)в'наа · нас(ь) ради ѡ Д(ѣ)вы всїав'ша, и сил҃ съм(ь)рты раздр҃ша³² ·

Хвалѣт' те хр(и)с(т)о(к)раснїи людіе вес(е)лєще с(е) · покл[ь] твоє подвиги
свѣтоблїстаател'ніе · воспѣваѡм[ь] твоѡ страд(а)нїа и вѣч'нок вес(е)лїе · имже
нас(ь) ѡзарил еси со҃щих[ь] въ т'мѣ невѣд(ѣ)нїа · ꙗхїліе архїерееѡм[ь] о҃украшенїе ·

Іс(раи)лю дрѣв'нєм҃, в(о)говид'цѣ законъ полагающѣ · Мѡисею о҃поод(о)би се
ѡ(т)че с(ве)щен'неиши · и скрѣжали носє въ сєвѣ, в(о)гораз҃мїа свѣтъ · имже
о(з)арил еси мракѡм[ь] дрѣв'нїим[ь] сѣдѣжимих[ь] сл(ь)нце възвѣщаѣ ѡ Д(ѣ)вы
Х(ри)с(т)а всїав'ша ·

бо(городичнь)

Людемъ на обновакїе, истлѣв'шим[ь] прѣстѣпакїем[ь] непрѣмен'нѡ родила
еси и пр(и)сносо҃щїю жиз'нь · тлѣн'ни павд' потрѣблѡща прѣродител'ніе клѣт'вы
· и жиз'нь пакы всїав'ша рѡд(о)начел'ником[ь] дрѣв'ною · лишєн'нѡ
прѣстѣпакїем[ь] ·

(Канон Пахомију, пета песма.)

инь ірмос(ь) · Б(о)гъ сїи мира ·

Из ноши дѣль всепаго҃внїе льсты · люди възвєл еси къ обновакїю жиз'ны ·
возвѣстил еси из' мрѣтвых[ь] всїав'шѡю жиз'нь · Х(ри)с(т)а в(о)жїє слово и в(о)жїю³³
прѣмоудрѡс(т)ь · иж[е] из ребрь стрѡк жиз'ны источив'шаго ·

Єретичь(ь)тва мѡлооу помрачен'ніе люди · ꙗко с(ь)лн(ь)це просвѣтил еси
свѣтом[ь] проповѣданїа · съ мракъ³⁴ льсты ѡгнаа еси езыкѡм[ь] д(о)҃х(о)движимѡм(ь)
· мѡра тѣмнѡго влѣкнїа о҃тишил еси повелѣнїем[ь] · потопил еси сил҃ нечѣстїа
всепаго҃в'нѡ ·

ѿше и на вѣстоокъ ꙗко дѣнница всїаа еси · нь и до запада прострѣл еси
свѣтозар'ніе ло҃че · сл(ь)нца правед'наго възвѣщаѣ Х(ри)с(т)а Б(о)га · миръ из'
мрѣтвых[ь] ѡзарив'ша, встанїем[ь] живоноснїимъ³⁵, и мыслы вбратил еси ·

28 Х свѣтозар'наа

29 Х обрнут ред речи: мракъ льсти

30 Х всєаки'нѣи

31 Х текст се прекида на чт҃

32 Х раздрѡшив'ша

33 Х в(о)жїю

34 Х написано заједно съмракъ

35 Х живоноснымъ

Бл(а)годар'но въспѣвати излѣав'шаго се слова ·
во(городичьнь)

Рав'ночѣст(ь)на о(ть)цѣ слово · въмѣстила еси въ ложе снах[ь] вѣсѣмен'но³⁶ ·
пагоуѣвною лѣстїю съдръжимых[ь] люте · възвѣсти възхотѣв'ша на прѣвобразнѣю
славѣ · и доворотю оукрасити помрачен'ною прѣстѣпникіем[ь] ·

(Канон Пахомију, шеста песма.)

инь ір'мос(ь) · Оутробы Іоны ·

Х(ри)с(т)а ѿ мл(аде)н'ства възлюбилъ еси · прѣмоудрѣс(ть) и живз'нь, и
свѣтѣ подателя · темже помаза те Д(оу)хѣм(ь) бл(а)г(о)д(ѣ)ти · словесным[ь]

овцам[ь] паст'вѣ³⁷ въвѣрает' ти · их'же оупасалъ еси на пажитех[ь]
живоносных[ь] · жьзлѣм[ь] силы езыком[ь] в(о)ггл(а)г(о)лывом[ь] ·

Іс(оу)са животѣ начел'ника · кровь из рев'рь излѣав'шаго волкю проведенных[ь]
· іако ап(осто)ль възвѣстилъ еси въ кон'ць вѣселеніе · емже н(ы)на прѣдстоиши
вес(е)ле се въ славѣ · одѣанъ рызою ѡбагрен'ною ѿ крови · и вѣн'цем[ь] нетлѣніа
прѣоукрашенъ Ахїліе ·

Єдиногѣ те пою въ три лица несълитна · *разделкнїе нераздѣл'но · и
съвькоупкнїе несмѣсно³⁸ · в(ть)че и с(ы)не и д(оу)ше с(ве)тѣи · троїце єдинице
Б(о)ж(е) всацьским(ь) · просвѣти мѣ пѣти те въ вѣкы непрѣстан'но ·

во(городичьнь)

Рѡд(ѡ)ве вси дос(то)ино те оублаж[а]ють · м(а)ти Д(ѣ)во неискѣсворчаа ·
всѣа во мирови неѡ[ь]емлѣмѣ жьз'нь · Х(ри)с(т)а твары сыждителя єдиног(о) ѿ
троїце · и не твары рав'ноч(ь)ст(ь)наа іакож[е] реч(е) Аріе · егѡж[е] с(ы)на Б(о)жїа
Ахїліе въ мирѣ іас'но проповѣда ·

ко[н]д[акь] · гл(а)с(ь) · -г-, Д(ѣ)ва д(ь)ньс(ь) ·

Свѣтлїих[ь] подвигъ твоих[ь] свѣтоноснїи наста д(ь)нь · всѣа во мирови іако
свѣзда свѣтозар'наа · ѡзарилъ еси с[ь]рд[ь]ца вѣр'нїих[ь] трисїателнїим[ь] свѣтѣм[ь] ·
тем[ь]же сышд(ь)ше с(е) зовем[ь] ти · рад[о]уи се в(ть)че архїерѣм[ь] славо · Ахїліе
дос(то)бл(а)ж(е)нне ·

икос(ь)

Како въспою те по дос(то)анїю, в(ть)че в(ть)цем(ь) славѣ · н(ы)на
свѣтѣм[ь] те съдрѣжима невечер'нке свѣтлости · которїи езыкъ въз'гл(а)голѣтъ
с(ве)щен'нїе твое подвигы · нь дажд[ь] ми слова силѣ иж[е] словѣ проповѣд'ниче · и
оумъ мой просвѣти невѣщств'нїим[ь] иже въ троїци свѣтѣм[ь] · се во оустнама
моима невз'браню · въз'вѣстити твоих[ь] подвигъ и потѡвъ, дос(то)лѣп'нїе троуды ·
им'же мьздовьзданїе нескан'ноу въз'вѣстит[ь] · еже съ славою Х(ри)с(т)а моего
пришѣствїе · аз' же н(ы)на выпїю ти вес(е)ле се, рад[о]уи се в(ть)че архїерѣм[ь]
славо, Ахїліе дос(то)бл(а)ж(е)нне ·

(Канон Пахомију, седма песма.)

инь рмос(ь) (sic!) · Отроци въ бла ·

Єдинорѡд'на о(ть)цѣ с(ы)на, егѡж[е] въплъщенїе вѣсѣмен'но · прор(о)ци
дрѣв'лѣ гаданїем[ь] провъз'вѣстише · в(о)гословилъ еси с(ве)щен'нолѣп'но · посрами
Аріа сѣкмоуд'рнѣг(о) ·

36 Х вѣсѣмене

37 Х пастѣо

38 Х ** део текста измеѣу звездаца је испуштѣн, па има само раздѣлкнїе несмѣсно

О д(ь)ны и часѣ разѣмѣвъ · страш'наго словѣ пришьствѣа съ славою · пач(е) оумъ подвижа се на земли · и мыслѣннѣм[ь] чинѣм[ь] на н(е)всѣх[ь] прѣслав'но съчета се · и съ вес(е)лѣем[ь] поеши прѣпрославленнаго о(ть)цем[ь] Б(о)га ·

Мыслѣннѣх[ь] сыль доброты съматрак · добродетел'ми выпериль еси оумъ свои · и вѣрою оукрѣп'ляем[ь] на м(оу)ч(е)нїе дръзнь еси · им'же³⁹ съоузь пльти раздрѣшив' се, желаемаго вѣрѣте · иж[е] о(ть)цем[ь] Б(о)га прославлен(ьнаго) ·
во(городичьнь)

Оукрасила еси своим[ь] прижитїем[ь] вбраван'наа · истѣв'шек прѣстѣпакнѣм[ь] земли нрѣднѣх[ь] соушьство · снѣды ради гор'кѣх[ь] долѣ прѣник'шїих[ь], нетлѣн'но рождыши, иж[е] о(ть)цем[ь] Б(о)га прѣпрославлен'наго ·

(Канон Пахомију, осма песма.)

инь р'мос(ь) · Чоуд[о] прѣвеликок ·

Криноид'но просѣвъ еси въ оудолы смѣренїа · и высотой м(оу)ч(е)нїа іако фїникъ процвѣль еси · іако маслина павд[о]вита въ двѣх[ь] в(о)жїи обрѣте с(е) · мѣра іако масло православіем[ь] истакае ·

Ракъ мѣщеи твоих[ь] съ вѣрою вѣстоюще · почръпаем[ь] исцѣлєнїа д(оу)ше вѣд'ным[ь] дѣанїем[ь] · и вес(е)лєще с(е) пр(и)сно възываем[ь] непрѣстан'ніими гл(а)сы, рад[о]уи се Ахїїе заблѣудѣвшим[ь] обращєнїе ·

Агг(е)лским[ь] чинѣм[ь] оуподоби се іако бесплѣт'нь поживъ · вѣрою ѡ чоуд[о]уцїих[ь] прѣпрославлен'на пытае се · оупованїем[ь] веселе с(е) и любовїю оукрашаем[ь] · въ роукѣх[ь] в(о)жїих[ь] почиль еси · идѣж[е] д(оу)ше правед'них[ь] ·
во(городичьнь)

Шарою іако вбавленїем[ь] крѣвы твоих[ь] · рызъ пльты ист'ка сѣвѣ съдѣтель · и пльтонос(ь)ць прошѣд[ь], сп(а)сенїе чл(овѣ)кѣм[ь] съдѣла · сѣрвд'нок пльты възвѣд[ь] къ обновленїю жиж'ны ·

(Канон Пахомију, девета песма.)

инь р'мос(ь) (!) · Таин'ство стран ·

Юже възлюбила еси пр(и)сносоуцїю жиж'нь · н(ы)нѣ наслаждае се въ обытелѣх[ь] н(е)в(е)сных[ь] · поминаи нас(ь) в'сѣх[ь] женне с(вѣ)т(и)т(е)лю · подвигы твоє и страданїа любовїю почитающих[ь] · причест'ником[ь] быт[и] вес(е)лїю и нетлѣн'неи жиж'ны · іако да винѣ те величаем[ь] ·

Н(е)в(е)снаа селєнїа приеше т(е) съ славою · идѣж[е] чинове бесплѣтних[ь] · и д(оу)ше праведнїих[ь] рад[о]уют' се · съ нимже троици прѣд'стоиши єдиномѣ Б(о)гѣ · и свѣтолитїем[ь] ѡ чоуд[о]х[ь] прѣслав'но ѡзрае се · н(ы)нѣ облистїа д(оу)ше любовїю хвалѣщих[ь] те ·

Іер(оу)с(а)л(и)ма выш'наго гражданинѣ дос(то)хвалєнь · Ахїїе ѡ(ть)цемъ славою вѣрѣте се дос(то)бл(а)ж(е)нне · съ лыкы прор(о)къ и ап(о)с(то)ль, и съ м(оу)ч(е)н(и)кы и с(вѣ)т(и)т(е)лы · съ нимже ѡ нас(ь) м(о)ли се вѣрою хвалѣщих[ь] те · и н(ы)нѣш'наго вѣстоанїа избавити се · и вѣч'наго м(оу)ч(е)нїа ·

во(городичьнь)

Егож[е] родила еси из' прѣч(ь)стыих[ь] чрьс'ль · прѣвл(а)го сл(о)вен'наа въ женах[ь] Б(о)городице Марїе · м(а)теролѣп'но оум(о)лы пр(и)сно дѣво · рабы свое избавит[и] въ вѣстоанїи соуцїих[ь] · и вѣч'нїе избавити моукы, іако бл(а)гооутров'нь · да іако доверїем[ь] хрѣодатицѣ, хвалѣще те величаем[ь] ·

свѣт(ильнь)

Пахомију
дрѣг(ыи) ·

Свѣтѡвѣщан'ними гл(а)голы твоих[ь] словесъ · свѣт(ь) мирѣ възвѣстил(ь) еси
Х(ри)с(т)а свѣтодателя · въ свѣтѣ о(ть)ци непрѣмѣн'нѣ · свѣт(ь) и в(о)ж(ь)ств'нїи
д(оу)хъ ѿ о(ть)ца исхѡдѣшь · свѣтѡм[ь] нетлѣн'нїм[ь] миръ ѡзарающа ·
и праз(д)никоу ·

на хвал(ите) · ст(и)х(и)ры на ·д·, гл(а)с(а) ·и· О прѣслав'ное чюд[о] ·

О(ть)че прѣп[о]д[о]в'не Яхїїе, свѣт(ь) ѿ свѣта въз'вѣстилъ еси ѡ(ть)чек
сїанїе · Х(ри)с(т)а жиз'нодав'ца и Г(о)спода · въ пл(ь)ть обляк'ша се за
м(и)л(о)с(ь)рдїе · и еже из' ребрь крѣвїю миръ искѡпльша · и въскрес(е)нїем(ь)
своим[ь] чл(овѣ)кы обновльша · егож[е] м(о)лим' те оу(м)оли сп(а)сти и просвѣтит(и)
д(оу)ше н(а)ше ·

О(ть)че прѣмоудре Яхїїе, востѡка мыслѣнаго Х(ри)с(т)а Б(о)га нашего ·
свѣзда златозар'наа гави с(е) · лоучами облистаетъ в'сѣ подс(ь)ли(ь)ч(ь)нѡю,
непрѣмѣн'нокъ слова излїанїе · пр(о)р(о)кы дрѣв'лк д(оу)хѡм(ь) въз'вѣщен'наго ·
рав'нообразно ап(о)с(то)лѡм(ь) мирови проповѣдак · егож[е] м(о)ли сп(а)сти и
просвѣтит[и] д(оу)ше н(а)ше ·

О(ть)че с(вѣ)щен'не Яхїїе · с(вѣ)щен'нїих(ь) крѣвїи твоих[ь] излїанїем[ь] · іако
крѣв'ми жрьтв'ними люди окропиль еси · Б(о)гоу жрьт'ва непороч(ь)наа сам[ь] себѣ
принес(е) · емѣже н(ы)нѣ прѣдстоиши съ дръзновенїем[ь] · въ славѣ пр(и)сно рад(о)уе
се, съ ликы ап(о)с(то)лъ и с(вѣ)щен'ном(оу)ч(ен)'н(и)къ · м(о)ле сп(а)сти и
просвѣтит[и] · д(оу)ше н(а)ше ·

слав(а) гл(а)с(а) ·и·

Излїа се бл(а)г(о)дѣ(ь)тъ въ оустнах[ь] твоих[ь] пр[ѣ]п[о]д[о]в'не ѡ(ть)че · и
выс(ь) пастирь истин'нѣ Х(ри)с(то)вѣ цр(ь)квы · на пажитех[ь] живѡносних[ь] стадо
свое възводѣ · за нкж[е] и д(оу)шѣ свою положиъ еси · Х(ри)с(т)ѣ подд[о]бе се
пастироначел'никѣ · тем[ь]же на н(е)вес(ѣ)х(ь) обрѣте маздѣ трѣдѡм[ь] своим[ь] · и
пач(е) оу(м)а бл(а)гын(ь)х(ь) наслаждае се · и н(ы)нѣ нас(ь) съвыше назыраеши · иже
ч(ь)ст(ь)нѡю ти памѣт[ь] с(вѣ)щен'нолѣп'но съвършающїих[ь] · и м(о)лиши с(е) ѡ еже
сп(а)сти с(е) нам[ь] ·

и н(ы)нѣ праз(д)никоу, славословіе великое, и ѿпоуст[ь] ·

Tatjana Subotin Golubovic

ONE MORE TRANSCRIPT TO THE SERVICE OF ST. ACHILIUS

In the following article we are researching the unknown transcript of the Serbian service to St. Achilius, which is preserved in the Minei for month April and May (it is in the National library in Vienna). The service was transcribed by the monk Niciphor in 1565 in Arilje. The transcript is identical with the Chilandari service dedicated to St. Achilus (the first quarter of XV century), whose author was the monk Nicodim.